

Фонд часова за трећи разред

р.бр.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		21	756
р.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
р.бр.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додатна настава	1	36
3	Настава у природи	7-10 дана годишње	
Ред број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељ. Старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
3.	Излет-екскурзија	1-3 дан годишње	
Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)		936	

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Разред: трећи

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђ.	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	44	33	77
2.	ЈЕЗИК	20	42	62
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	15	26	41
Укупно		79	101	180

Кључник појмови: књижевност, језик, језичка култура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; 2. одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; 3. именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 4. уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); 5. разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; 6. разуме идеје књижевног дела; 7. уочи	КЊИЖЕВНОСТ (80)	Књижевни појмови: – лирска песма, – химна, – епска песма, – народна бајка, – роман, – поређење, – персонификација (на нивоу препознавања), – опис, – дијалог, – приповедање,	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском	- градити код ученика критичко мишљење анализом књижевних текстова , - упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника, и др. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - упутити ученике како да се

основне одлике народне бајке; 8.разликује народну од ауторске бајке; 9.представи главне особине јунака; 10.учи основне одлике народне епске песме; 11. учи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; 12. разликује опис од приповедања у књижевном делу; 13. покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; 14. учи хумор у књижевном делу;		– епски јунак, – драмска радња -школска лектира -поезија -проза -драмски текстови -популарни и информативни текстови -домаћа лектира	друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	поставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова - подстицати љубав према читању применом различитих метода и облика рада - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару.
--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Прошлост- Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости; Природа, човек, друштво - Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама)

Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче)

Ликовна култура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима,поставља питања, препричава,

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
15.разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; 16.одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; 17.примењује основна	ЈЕЗИК (60)	Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4.Дигитална компетенција	-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника,и др. -направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом;

правописна правила; 18.јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;		сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки). Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник <i>ј</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).	6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка Компетенција	-користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалогске и текстуалне методе -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	---	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво (Природа, човек, друштво - Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Промене материјала)

Музичка култура (Слушање музике: Музички дијалог)

Ликовна култура (Споразумевање: Тумачење вузелних информација)

Математика (Мерење и мере: Јединице мере)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира ;објашњава, осмишљава одговарајуће примере;проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, учава врста речи и књижевним текстовима,поставља питања, решава задато

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
19. чита са разумевањем различите текстове; 20. чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; 21. изражајно рецитује песму и чита прозни текст; 22. изводи драмске текстове;	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (40)	Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву	- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке) - примењивати правописне вежбе:диктат, аутодиктат,

23. опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; 24. изнесе своје мишљење о тексту; 25. споји више реченица у краћу и дужу целину; 26. препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; 27. извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости;	увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...) Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.	9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	вежбе допуњавања и правилног избора речи - кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, увежбавати усмену комуникацију - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Свет око нас (Природа, човек, друштво - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима.

Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче

Ликовна култура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;	слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (на основу Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода Б) Ангажовање ученика у настави В) Самосталност у раду	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.	Начин провере исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање) - писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктати, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци) -вођење прописане педагошке документације -белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика	Табеларна евиденција о писменим проверама Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)	Свакодневно бележење током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.			
	Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.			
	Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који			

	се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима	
--	---	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

СРПСКИ ЈЕЗИК – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
КЊИЖЕВНОСТ	1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста 1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста 1СЈ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста 1СЈ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате 1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1СЈ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту	1СЈ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1СЈ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1СЈ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1СЈ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1СЈ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1СЈ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу	1СЈ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм) 1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста) 1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-

	1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту	ликовима у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и Дијалога	последичне везе међу догађајима у тексту 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст
ЈЕЗИК	1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1CJ. 1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)	1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу) 1 CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...) 1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго 1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику	1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене 1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе) 1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања	1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту ј е пауза, место логичког акцента; кој и део текста треба	1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста,

	у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту 1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник) 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.) 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)	прочитати брже, а кој и спорије 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детаљ који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст 1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст 1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање) 1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке) 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава	обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ) 1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст 1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст) 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)
--	---	--	---

МАТЕМАТИКА

Разред: трећи

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђ.	свега
1.	БРОЈЕВИ	53	83	136
2.	ГЕОМЕТРИЈА	12	20	32
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	5	7	12
Укупно		70	110	180

Кључни појмови: бројеви прве хиљаде, разломак, децимални запис броја, круг, троугао, правоугаоник, квадрат, угао, паралелне праве, нормалне праве, појам површине, једначине и неједначине, мерење дужине, масе, времена и запремине течности.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. прочита, запише и упоређи бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; 2. прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); 3. изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); 4. подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; 5. процени вредност израза са једном рачунском операцијом; 6. израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; 7. одреди десетице и стотине најближе датом	БРОЈЕВИ (136)	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$,	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	- сликовно представљање бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система - увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању - решавање проблема из реалних животних ситуација или

броју; 8. реши једначину са једном рачунском операцијом; 9. одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; 10. реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; 11. уочи делове целине и запише разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$) 12. упореди разломке облика m/n са једнаким имениоцима; 13. уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа;		$a - x = b, x - a = b, a - x = b.$ Неједначине облика: $a \pm x < b,$ $a \pm x > b, x - a < b, x - a > b.$ Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ Упоредивање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са једном децималом.	7.Одговорно учешће у демократском друштву 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	других предметних области - кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодног дидактичког материјала објаснити ученицима појам разломка - примена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма <u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Лепо писање – плакат, позивнице, честитке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у реалним животним ситуацијама; организује игров.активности, проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, записује поступак, израчунава, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења,		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
14. црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; 15. конструише троугао и круг; 16. именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; 17. разликује врсте углова и троуглова; 18. одреди обим	ГЕОМЕТРИЈА (32)	Садржаји: Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема	- уочавање и именовање гометријских фигура у окружењу - цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - усвајање поступка конструкције кружнице/круга шестаром и увиђање да су круг и кружница одређени центром и полупречником - подстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине

правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; 19. опише особине правоугаоника и квадрата; 20. преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; 21. користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;		правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.	6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично - развијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности: посматрање, прављење модела, цртање, склапање и растављање делова фигуре - примена групног и рада у пару у циљу вршњачке помоћи и сарадње -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма <u>Ликовна култура</u> (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира начин цртања; подстиче ученике на примену наученог у сложен. ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;		посматра, правилно користи прибор за цртање, црта, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, формулише, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
22.-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; 23. упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); 24. измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); 25. примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. 26.чита и користи податке	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (12)	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 11. Предузимљивост и	- применом очигледних средстава упознати ученике за мерним јединицама - примена демонстративне, илустративне методе - решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама - увежбавање процене и мерења различитих предмета из окружења - примена информационих технологија, Геогебра и Гоогле мап -постављање ученика у различите

представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);			оријентација ка предузетништву	ситуације евалуације и самоевалуације
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма) <u>Ликовна култура</u> (Материјали – Својства материјала)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у сложен. ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, претвара, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;	

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.	<u>Начин провере исхода:</u> - иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци) - вођење прописане педагошке документације	- Табеларна евиденција о писменим проверама - Чек-листе са скалом процене - Протоколи посматрања - Упитници (за групни и рад у пару) * Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор –	Свакодневно бележење током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по
Б) Ангажовање ученика у настави	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и			

В) Самосталност у раду	ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима	тримесечјима Провера на крају школске године
---------------------------------------	--	--	---	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

МАТЕМАТИКА – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
БРОЈЕВИ	1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упоређи бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА. 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде 1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ 1 МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине	1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције 1МА.2.1.5. уме да решава једначине 1МА.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b < 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова 1МА.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$)	1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом 1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) 1МА.3.3.2. зна да израчуна део a/b ($b \leq 10$, $a < b$) неке целине и користи то у задацима
ГЕОМЕТРИЈА	1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица	1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе 1 МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1 МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и	1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у

	1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица	уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама	истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	1 МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 1МА.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t) 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме	1 МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама 1МА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама 1МА.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1МА.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Разред: трећи

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Програм наставе и учења предмета Природа и друштво у трећем разреду основне школе чини тема *Мој крај* и пет предметних области: Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Прошлост; Кретање; Материјали. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

р.бр. тема	НАСТАВНА ТЕМА	р.бр. области	ПРЕДМЕТНЕ ОБЛАСТИ	ФИНД ЧАСОВА		
				обрада	утврђ.	свега
1.	МОЈ КРАЈ	1.	Природа, човек, друштво	23	16	39
		2.	Оријентација у простору и времену	5	4	9
		3.	Прошлост	3	3	6
		4.	Кретање	4	4	8
		5.	Материјали	4	6	10
Укупно				39	33	72

Кључни појмови: крај, човек, животне заједнице, оријентација у времену и простору, прошлост краја, кретање, материјали

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; 2. одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; 3. илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; 4. примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и	ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО (33)	Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом краја. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема	– организовање часова у природи у циљу уочавања видљивих карактеристика живог света у окружењу, – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања;

различитости међу људима; 5. повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; 6. повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; 7. примени правила безбедног понашања у саобраћају; 8. разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; 9. повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; 10. очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; 11. прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; 12. илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; 13. примени поступке (мере) заштите од заразних болести;		Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: - Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; - Водене животне заједнице: баре, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).	6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	– примењивати поступак процењивања – применити поступак груписања – уочавање сличности и различитости ради класификовања; – примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена; – применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања) – примена тимског, групног и рада у пару;
---	--	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност – прозни и поетски текстови)

Музичка култура (Слушање музике: Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу; Музика и здравље.

Ликовна култура (Споразумевање: Визуелне карактеристике биљака и животиња)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у свакодневном животу; прати реализације активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;	посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, групише, користи е-уџбеник, тражи објашњења, одговара на питања, истражује, презентује рад,;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
14. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења; 15. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; 16. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; 17. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (10)	Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије" перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске одреднице (датум, година, деценија и век).	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини	- у циљу планирања даљег рада, али и лакшег усвајања знања уважавају се искуства и знања које је ученик изградио ван школе, - подстицањем примене наученог у свакодневном животу - илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; - описивање – вербално или ликовно изражавање; — примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена; — применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања) - примена игровних активности – дидактичке, едукативне и спонтане игре; - планирати и реализовати активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Српски језик</u> (Језик – врсте речи, Језичка култура – Описивање доживљеног) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма) <u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне карактеристике знаци, симболи) <u>Физичко и здравствено васпитање</u> (Здравствено васпитање: Моје срце – пулс. Дисање и вежбање.)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира поступак оријентације у простору и времену; објашњава поступак како да се научено примени у свакодневном животу; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад;	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
18. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења; 19. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; 20. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; 21. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;	ПРОШЛОСТ (6)	Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 10. Естетичка компетенција	– интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; – осмислити задатке којима се подстиче радозналости и интересовања за учење и континуирано сазнавање; – илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – примена индивидуализоване и кооперативне наставе - планирати мини-пројекте - примена тимског и групног рада
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Природа и друштво (Књижевност – епска поезија; усмена књижевност) Музичка култура (Извођење музике: Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима) Ликовна култура (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике на одговарајуће изворе знања; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;	

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
22.повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; 23. разликује природне и вештачке изворе светлости;	КРЕТАЊЕ (12)	-Кретање тела по путањи (правилинијско и криволинијско). -Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. -Дејство Земљине теже – падање тела. -Утицај	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и	– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање, – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања;

24. повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; 25. повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; 26. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); 27. повеже резултате рада са уложеним трудом.		облика тела на брзину падања. -Извори светлости (природни и вештачки). -Како настаје сенка – облик и величина сенке. -Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.	информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини	– Применити кооперативно учење – прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности –прожимати забаву и учење при чему ће основ бити стваралачке игре
--	--	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Певање песама уз покрет)

Ликовна култура (Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.)

Физичко и здравствено васпитање (Физичке способности: Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације.)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;	посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад;

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
28. разликује повратне и неповратне промене материјала; 29. уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; 30. одабере материјале који по тоplotној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; 31. објасни како рециклажа помаже очувању природе;	МАТЕРИЈАЛИ (11)	Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање	– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање, -у току демонстративне методе узимати познате предмете, али и модели или макете на којима је могуће уочити оно што је карактеристично, неку њихову особину, поједине

32. изведе једноставне огледе / експерименте и повеже резултат са објашњењем / закључком; 33. сарађује са другима у групи на заједничким активностима; 34. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); 35. повеже резултате рада са уложеним трудом.		Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.	проблема 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	делове – применити кооперативно учење да би се остварила интеракција међу ученицима и вршњачко учење – прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности
---	--	--	---	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност: Информативни текстови)

Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.

Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;	посматра, слуша, истражује, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, презентује рад,;

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	Начин провере исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци)	-Табеларна евиденција о писменим проверама -Чек-листе са скалом процене -Протоколи	Свакодневно бележење током године Пресек стања на месечном

стандарда и исхода Б) Ангажовање ученика у настави В) Самосталност у раду	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;	-вођење прописане педагошке документације -белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	посматрања ·Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима	нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
---	--	---	---	--

	– не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.			
--	--	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

ПРИРОДА И ДРУШТВО/СВЕТ ОКО НАС – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО	1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД. 1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1 ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД. 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 1ПД. 1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво	1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1 ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода, климе -и делатности људи	1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара	1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена	1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова
ПРОШЛОСТ	1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их	1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1 ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч	1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава
КРЕТАЊЕ	1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца	1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски	/
МАТЕРИЈАЛИ	1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха	1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали	1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: трећи

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	свега	
1.	МАТЕРИЈАЛИ	8	21	29	
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	8	11	19	
3.	КОМПОЗИЦИЈА	8	4	12	
4.	ПРОСТОР	9	3	12	
Укупно		33	39	72	

Кључни појмови: простор, облик, линија, боја, текстура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; 2. повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; 3. преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију;	МАТЕРИЈАЛИ (28)	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и	– Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; -Организовати часове у природи -Ученицима показати само оно што може да подстакне сопствене напоре ученика да нађе своје решење ликовног проблема.

4. изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама;		(накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.	оријентација ка предузетништву	
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Музичко стваралаштво: Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње - на самостално направљеним инструментима. <u>Природа и друштво</u> (Материјали: Промене материјала: повратне-истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање и неповратне - сагоревање, рђање.)материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу својства; прати реализацију активности, интегрише садржаје,		посматра, слуша, истражује, изводи огледе, гужва, лепи, растеже...описује, користи е-уџбеник, прави белешке, презентује рад,;		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
5. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 6. протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; 7. укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; 8. изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;	СПОРАЗУМЕВАЊЕ (12)	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	-реализовати двосмерну комуникација заснована на размени информација, мишљења и ставова кроз систем питања и одговора (обратити пажњу на формулацију питања) -тумачење слика реализовати независно од додатних информација као што су звук, текст и др; -одабраним причама развијати креативне идеје,

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од илустрација на краћи литерарни текст

Српски језик (Књижевност: Садржај прозних и поетских текстова)

Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема материјале, даје објашњења; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

вежбају вербално и невербално исказивање одређ. ситуације, повезује и пореди познате и нове информације, црта, слика, вреднују

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
9. распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; 10. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 11. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	КОМПОЗИЦИЈА (22)	Композиција. Дводимензионалне и Тродимензионалне композиције, Организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - користити уметничка дела као мотивација за стваралачки рад (посматрање, разговор),

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Музичка култура (Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ониматопеја и илустрација на краћи литерарни текст(учење у

Српски језик (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

планира, припрема материјале, даје објашњења; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

слаже и разлаже облике, ствара композицију, црта, слика, вреднују, комбинује материјале

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
12. разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; 13. учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; 14. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ПРОСТОР (10)	Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници... Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- одабране садржаје је потребно повезати са причом о томе како се развијају креативне идеје - примењивати аналитичко посматрање кретања у простору - користити мултимедијалне садржаје
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Српски језик (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
-прилагођава задатке и активности како би подстакao напредовање свих ученика; подстиче ученике да развијају своје ликовне способности, подстиче, мотивише, прати рад, вреднује		слаже и разлаже облике у простору, црта, слика, вреднује, комбинује материјале; вреднује свој и рад других; обликује или конструише тродимензионалне и дводимензионалне радове		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода Б) Ангажовање ученика у настави В) Самосталност у раду	- Предмет Ликовна култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу. А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;	<u>Начин провере исхода:</u> -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - успешност уч.радова -вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за процењивање и оцењивање: -однос према раду -однос према себи -однос према другима -разумевање -повезивање -оригиналност -вербално изражавање -примена техника -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика	Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)	Белешке са часова током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања по тромесечјима На крају школске године

	– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; - показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; - не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) * вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима	-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	
--	---	--	---	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: трећи
Годишњи фонд: 36
Недељни фонд: 1

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђ.	свега
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	23	4	27
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	5	2	7
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)		2	2
Укупно		28	8	36

Кључни појмови: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. опише своја осећања у вези са слушањем музике; 2. примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; 3. изговара бројалице у ритму, уз покрет; 4. пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; 5. наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; 6. разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; 7. повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; 8. препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)	Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- музичке активности се преплићу, на свим часовима се обрађују све области; - користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира и презентује; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима		слушају, износе мишљење, учествују у разговору, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
9. повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском вишином; 10. комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; 11. свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; 12. изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; 13. поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 14. коментарише своје и туђе извођење музике; 15. самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; 16. учествује у школским приредбама и манифестацијама.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (22)	Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це2</i> . Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке –пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од <i>це1</i> до <i>ге1</i>). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика - применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања - примењивати кооперативно учење
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује		слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
17. осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; 18. осмисли музички одговор на музичко питање; 19. осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (4)	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст(учење у контексту).	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
Музичка култура (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Српски језик (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) Ликовна култура (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује		слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
	- Предмет Музичка култура:	Начин провере		
	Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и	исхода: -иницијална		
А) Степен	умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на	процена нивоа на		
остварености	сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир	коме се ученици		
циљева и	ангажовање ученика у наставном процесу.	налазе	Евиденција :	
прописаних,		- познавање музичке	белешке о	Пресек стања

односно прилагођених стандарда и исхода Б) Ангажовање ученика у настави В) Самосталност у раду	А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	писмености - познавање поетског текста -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима, конкурсима	елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	на месечном нивоу Пресек стања по тромесечјима На крају школске године
--	---	--	---	---

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 108

Недељни фонд: 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђ.	свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	4	19	23
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	48	26	74
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	4	7	11
Укупно		56	52	108

Кључни појмови: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1. примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); 2. правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; 3. комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; 4. одржава равнотежу у различитим кретањима; 5. коригује сопствено држања тела на основу савета наставника;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (16)	Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка	- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања

6. правилно држи тело; 7. правилно подиже, носи и спушта терет;		тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	компетенција	-примењивати одговарајуће облике и методе рада
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести -грип, заразна жутица, варичеле и болести које преносе животиње крпељи, вашке; Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, вреднује		- планирају време које ће провести у вежбању, реализују вежбе, активно учествују у реализацији задатака на часу		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
8. изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; 9. изведе дечји и народни плес; 10. користи терминологију вежбања; 11. поштује правила понашања на вежбалиштима; 12. поштује мере безбедности током вежбања; 13. одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; 14. правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (87) Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес и ритмика,	<u>Атлетика</u> Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. <u>Спортска гимнастика</u> Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. <u>Основе тимских, спортских и елементарних игара</u> Између четири ватре. Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“. <u>Плес и ритмика</u> Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорн о учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према	- реализовати вежбе на отвореном простору - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати

15. препозна лепоту покрета у вежбању; 16. се придржава правила вежбања;	Пливање, Полигони	<u>Пливање</u> Прилагођавање на водену средину и основна обука пливања. <u>Полигони</u> Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.	околини 10.Естетичка компетенција	одговарајуће облике и методе рада
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести -грип, заразна жутица, варичеле и болести које преносе животиње крпељи, вашке; Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, учествује у вежбању и игри, вреднује		- планирају време које ће провести у природи, реализују вежбе и учествује у игри, активно учествују у реализацији задатака на часу и сарађује са вршњацима		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
17. навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; 18. прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; 19. уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; 20. прати промене у тежини и висини код себе и других; 21. препозна здравствено стање када не треба да вежба; 22. примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; 23. уредно одржава простор у коме живи и борави;	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (5)	<u>Култура вежбања и играња</u> Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Фудсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности. <u>Здравствено васпитање</u> Моје срце – пулс.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорн о учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран	- редовно вежбање - организовање боравка у природи - организовати дане здраве исхране - организовати ситуационе игре везаних за бригу о здрављу

24. користи здраве намирнице у исхрани; 25. повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; 26. препозна лепоту покрета у вежбању; 27. се придржава правила вежбања; 28. вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању		Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде.	однос према околини 10.Естетичка компетенција	
МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ				
<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке – Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).				
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ				
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује		- слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	- Предмет Физичко и здравствено васпитање: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу. А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности	<u>Начин провере исхода:</u> -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - реализација вежби -учешће у спортским играма -вођење прописане педагошке документације у	Евиденција : белешке о елементима за оцењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи	Белешке са часова током године Пресек стања на месечном нивоу

Б) Ангажовање ученика у настави	критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	којима су видне белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми, постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима	посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	Пресек стања по тромесечјима Процена о напретку на крају школске године
--	---	--	--	---

Образовни стандарди:

Основни ниво

Област ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

ФВ.1.1.1. У подобласти Спортске игре ученик игра спортску игру примењујући основну

технику и неопходна правила.

ФВ.1.1.2. У подобласти Атлетика ученик изводи трчања различитим техникама, скокове и бацања на основном нивоу и мери постигнуте резултате.

ФВ.1.1.3. У подобласти Вежбе на справама и тлу ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на тлу и справама.

Напомена: У подобласти Вежбе на справама и тлу проверава се усвојеност вежби на тлу, једној справи у вису, једној справи у упору и прескок.

ФВ.1.1.4. У подобласти Плес ученик се успешно креће у простору у ритму и темпу са музичком пратњом и без ње основним облицима кретања и зна да одигра један дечји плес.

ФВ.1.1.5. У подобласти Ритмичка гимнастика ученик правилно изводи основне вежбе из ритмичке гимнастике.

ФВ.1.1.6. У подобласти Пливање ученик је пливач.

ФВ.1.1.7. У подобласти Вежбе обликовања ученик правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела.

Област МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

ФВ.1.2.1. Ученик је у развоју моторичких способности достигао основни ниво у односу на пол и узраст.*

Област ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

ФВ.1.3.1. Ученик зна који је позитивни утицај вежбања на његов развој и здравље.

ФВ.1.3.2. Ученик зна основне принципе вежбања.

ФВ.1.3.3. Ученик зна основна правила спортских игара и индивидуалних спортова.

ФВ.1.3.4. Ученик зна основну терминологију вежби.

ФВ.1.3.5. Ученик зна правила безбедног понашања на часу.

Област ВРЕДНОВАЊЕ ФИЗИЧКОГ ВЕЖБАЊА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

ФВ.1.4.1. Ученик испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.

ФВ.1.4.2. Ученик испољава заинтересованост за физичко вежбање.

ФВ.1.4.3. Ученик се доказује кроз физичко вежбање.

ФВ.1.4.4. Ученик испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака физичког васпитања.

Средњи ниво

Област ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

ФВ.2.1.1. У подобласти Спортске игре ученик игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила и једноставније тактичке комбинације.

ФВ.2.1.2. У подобласти Атлетика ученик примењује сложеније технике трчања, скокова и бацања и такмичи се у једној атлетској дисциплини.

ФВ.2.1.3. У подобласти Вежбе на справама и тлу ученик изводи сложеније вежбе и сложеније комбинације вежби, чува и помаже другима.

ФВ.2.1.4. У подобласти Плес ученик повезује просторно и временски плесне елементе у целину, изводи најмање један одабрани народни плес и један друштвени плес.

ФВ.2.1.5. У подобласти Ритмичка гимнастика ученик изводи вежбу са реквизитима.
ФВ.2.1.6. У подобласти Пливање ученик плива једном од техника спортског пливања, поседује вештину самопомоћи у води и безбедног понашања у воденој средини и око

ње.
ФВ.2.1.7. У подобласти Вежбе обликовања ученик правилно изводи и показује један комплекс вежби обликовања без реквизита и један са реквизитима.

Област МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

ФВ.2.2.1. Ученик је у развоју моторичких способности достигао средњи ниво у односу на пол и узраст.

Област ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

ФВ.2.3.1. Ученик зна основне принципе састављања комплекса вежби обликовања.

ФВ.2.3.2. Ученик зна основе оптерећења током вежбања.

ФВ.2.3.3. Ученик зна важност праћења развоја сопствених моторичких способности.

ФВ.2.3.4. Ученик зна основну терминологију

Напредни ниво

Област ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

ФВ.3.1.1. У подобласти Спортске игре ученик игра спортску игру примењујући за свој узраст одговарајуће сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији и/или суђењу утакмица на одељењском и разредном нивоу.

ФВ.3.1.2. У подобласти Атлетика ученик учествује на такмичењу у атлетском вишебоју.

ФВ.3.1.3. У подобласти Вежбе на справама и тлу ученик правилно изводи сложене вежбе и комбинације вежби и такмичи се у вишебоју.

ФВ.3.1.4. У подобласти Плес ученик самостално изводи сопствену композицију плесних елемената уз музичку пратњу и игра са паром или у групи одабрани народни и друштвени плес.

ФВ.3.1.5. У подобласти Ритмичка гимнастика ученик правилно изводи самостални

састав без реквизита и са реквизитима и учествује на такмичењу.

ФВ.3.1.6. У подобласти Пливање ученик плива две технике спортског пливања и такмичи се.

ФВ.3.1.7. У подобласти Вежбе обликовања ученик саставља, правилно изводи и показује сложене комплексе вежби обликовања без реквизита и са реквизитима.

Област МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

ФВ.3.2.1. Ученик је у развоју моторичких способности достигао напредни ниво у односу на пол и узраст.

Област ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

ФВ.3.3.1. Ученик зна да примени усвојена знања и вештине из физичког вежбања у свакодневном животу.

Назив предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Кључни појмови садржаја: уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика трећег разреда основне школе. Програм наставе и учења за трећи разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе потребно је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика. Наставник треба да реализује наставу у кабинету за Информатику и рачунарство и омогући ученицима да користе рачунаре на начин који директно доприноси остваривању дефинисаних исхода учења. Препорука је да два ученика користе један рачунар како би се развило вршњачко учење, делила одговорност и развијао тимски рад. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима који немају могућност приступа технологији од куће тако што ће их, у кабинету за Информатику и рачунарство, повезати са ученицима који су дигитално спретни и радити на поспешивању вршњачког учења. Обавезивање ученика да користе наставне материјале за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

Дигитално друштво

У циљу достизања наведених исхода, покренути одабрани програм за унос и обраду текста и, не улазећи у детаље радног окружења, показати ученицима простор (виртуелни лист папира) у оквиру којег ће се приказати слова и знакови откуцани помоћу физичке или виртуелне тастатуре. Увести појам курсор указујући ученицима да је то мала усправна линија која пулсира како би нам показала на ком месту ће се појавити текст када га будемо откуцали. Задатак за ученике је да помоћу тастатуре откуцају једноставан текст (сачињен од кратких реченица). Објаснити како се куца велико слово (Shift + слово), размак између речи (Space bar), сва слова велика (Caps Lock), прелази у нови ред (Enter).

Након уноса текста, указати на могућности измене текста. Показати основно едитовање текста (брисање (Delete, Backspace) и додавање знакова), селектовање текста и његово брисање. Скренути пажњу на могућност провере исправности унетог текста и демонстрирати начин коришћења опције за проверу правописа (Правопис и граматика). Демонстрирати поступак именовања и чувања текстуалне датотеке, а на следећем часу поступак отварања претходно сачуване датотеке, у којој ће ученици наставити да уносе и едитују текст.

На часовима утврђивања ученици треба да вежбају уносећи сложеније текстове. Текстови треба да буду релевантни за ученике и повезани са активностима за које наставник процењује да су од значаја за њих (нпр. занимљивости о темама које уче из наставних предмета, које су обележје локалне заједнице и сл). На крају сваког часа потребно је издвојити 10 минута како би ученици пажљиво прочитали откуцани текст и кориговали грешке.

Добро би било да квалитетни радови ученика или колажни радови сачињени од више радова ученика из једног одељења буду промовисани на школском сајту.

Напомена: Најбоље би било да часови буду одржани у кабинету за Информатику и рачунарство, а рад ученика организован тако за једним рачунаром седе по два ученика. Ученици треба да уносе текст сараднички (док један куца, други ученик тихо диктира и смењују се након сваке откуцане реченице).

Препоручени број часова: 6 (2 обрада, 4 утврђивање)

У трећем разреду ученици се поново сусрећу са коришћењем програма за цртање и обраду слика. Показати унос текста на слику наглашавајући да се акције примењиване у програму за обраду текста на исти начин спроводе у програму за цртање. Ученицима давати задатке који подразумевају додавање текста на слике ради додатног појашњавања онога што је на сликама приказано. Добро би било да слике имају директну

везу са наставним садржајима које ученици изучавају у оквиру других наставних предмета. Демонстрирати поступак именовања и чувања графичке датотеке, а на следећем часу поступак отварања претходно сачуване датотеке, у којој ће ученици да наставити да уносе и едитују текст.

Препоручени број часова: 4 (1 обрада, 3 утврђивање)

Обраду наставних садржаја који се односе на претраживање интернета треба започети демонстрацијом начина на који приступамо садржајима светске мреже. Правећи разлику између програма прегледача и програма претраживача, објаснити да нам је прегледач потребан да видимо садржаје светске мреже, док нам претраживач обезбеђује да на интернету пронађемо оно што нам је потребно. Разрадити начин претраживања интернета помоћу кључних речи и показати примере коректно дефинисаних кључних речи и оних које садрже непотребне везнике или се недовољно прецизно односе на конкретан предмет претраге. Напоменути да не постоји јединствен „рецепт” за дефинисање кључних речи, већ да се ова способност изграђује кроз праксу и промишљање.

Следећа важна тема јесу сами резултати претраге. Резултате добијене претрагом интернета никада не треба узимати здраво за готово. Наставник треба да предочи да садржајима са интернета морамо да приђемо критички. Објаснити да критичко мишљење није исто што и критика, већ да оно представља такав приступ информацијама који подразумева преиспитивање њихове тачности, порекла и сл. Указати и на то да су резултати претраге означени ознаком Оглас плаћене рекламе и да такви резултати нису нужно поуздани у погледу тачности или квалитета садржаја. У основи потребе да критички прилазимо информацијама доступним на интернету стоји отвореност интернета – свако може да постави на светску мрежу што год да пожели. Овакав приступ носи извесне ризике, али доноси бројне предности које их далеко превазилазе – могућности за дељење знања, информација, приказе иновација и сл.

На крају теме се треба осврнути на етичко понашање када су садржаји светске мреже у питању. Садржаји на интернету имају своје власнике. У том смислу, није дозвољено присвајати их. Уколико, за потребе наставе и учења, користимо материјале пронађене на интернету, у обавези смо да наведемо одакле смо их преузели. Такође, није дозвољено да остварујемо материјалну корист од туђих материјала преузетих са интернета осим уколико то није јасно назначено.

Наведене садржаје ученицима треба представити кроз хеуристички разговор, подстичући их да формирају одговарајуће вредносне судове и етичке ставове.

Примењујући вештине рада у програмима за обраду текста и слике, ученици треба да направе пригодан постер или напишу одговарајући текст са темом „Упутство за употребу интернета” и сл.

Препоручени број часова: 8 (5 обрада, 3 утврђивање).

У оквиру активности за достизање исхода наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно подстицати ученике да наведу примере када њихов уређај памти и препознаје радње које ученик понавља у

одређеном временском периоду. Постављати питања ученицима која воде ка спознаји да дигитални уређај памти веб-места која смо посетили на интернету, након чега нам сам дигитални уређај предлаже нова веб-места са сличним садржајем. Ученике треба упознати са примерима као што је дигитални маркетинг персонализован за корисника: на основу историје претраживања на интернету уређај препознаје интересовања, старосну доб, пол итд. корисника и на основу тога приказује рекламни материјал (пример: ученик претражује интернет у потрази за подацима потребним за домаћи задатак који се бави темом „Језера у Републици Србији”, након чега дигитални уређај приказује огласе за смештај на Палићком језеру). Наставник може да разговара са ученицима и о употреби рачунара у пољопривреди – за аутоматско сортирање поврћа, препознавање присуства штеточина или о употреби рачунара за управљање аутомобилима који немају возаче (захваљујући сензорима аутомобил неће ударити пешака, проћи кроз црвено светло на семафору или прекорачити дозвољену брзину кретања).

Примењујући вештине рада у програмима за обраду текста и слике, ученици треба да направе пригодан постер или напишу одговарајући текст са темом „Дигитални уређај није pamетан, али јесте користан” (или одговарајућом сличном темом).

Препоручени број часова: 2 (1 обрада, 1 утврђивање).

Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Приликом обраде ове наставне теме, кренути од свакодневног, „извандигиталног” искуства ученика. Ученици треба да издвоје једну особу из свог окружења која има углед (нпр. позитиван или негативан) и да објасне шта је то углед и на основу чега су формирали позитивну или негативну слику о тој особи. Кроз дискусију са ученицима, извести закључак да се углед гради кроз односе са другима, комуникацију и да слика коју други имају о нама највећим делом зависи од нас самих, од тога како се понашамо и које информације о себи откривамо другима. Затим поставити ученицима питање на основу чега други креирају слику о нама у дигиталном окружењу и навести примере блиске искуству ученика.

Указати на чињеницу да сваки корисник интернета има свој дигитални углед. Дигитални углед се гради на основу: садржаја наших порука (нпр. у Вајбер групи) и начина на који су написане, на основу фотографија и видео-записа које делимо, онога што „лајкујемо”, видео-игрица које играмо, група у које смо укључени, веб-сајтова које посећујемо итд.

Дељењем информација на интернету, остављамо дигиталне трагове који се тешко могу обрисати. Оно што поделимо на интернету доступно је великом броју особа (познатих и непознатих) и једном када нешто поделимо губимо контролу над тим (неко може да то сачува и касније злоупотреби). Пре него што било шта (о себи или другима) поделимо или објавимо на интернету, веома је важно да застанемо и размислимо шта објављујемо, због чега, ко ће то моћи да види (вршњаци, родитељи, наставница), шта ће други мислити о нама, да ли тиме што објављујемо или шаљемо можемо некога да повредимо, како ће се осећати особе на које се то односи итд. О свом дигиталном угледу водимо рачуна тако што не објављујемо ништа у тренуцима када смо љути, бесни или тужни. Приликом коришћења интернета, веома је важно да водимо рачуна о свом дигиталном угледу, али и о дигиталном угледу других особа. Ученици треба да наведу примере особа са интернета које су њима блиске (нпр. јутјубере) и које имају позитиван/негативан дигитални углед. Наставник може да покаже ученицима кратак видео Лепо понашање на интернету: <https://digitalni-vodic.ucpd.rs/crtani-filmovi/>, а такође може у оквиру неког другог предмета (нпр. Ликовног васпитања) да зада ученицима да

креирају постер о лепом понашању на интернету.

Препоручени број часова: 1

Поставити ученицима питање која је њихова омиљена видео-игра и зашто им је баш та игра омиљена. Такође их питати шта мисле, да ли је игра намењена деци њиховог узраста и зашто јесте или није. Пронаћи игру, односно њен опис на интернету и ПЕГИ ознаку (енгл. Pan-European Game Information) и уколико има могућности поделити је са ученицима (помоћу пројектора или паметне табле). Више информација о ПЕГИ систему може се пронаћи на званичној ПЕГИ веб-страници (<https://pegi.info/>), у публикацији Деца у дигиталном добу (<http://ucpd.rs/dokumenti/vodic--deca-u-digitalnom-dobu.pdf>) или у Дигиталном водичу (<https://digitalni-vodic.ucpd.rs/igranje-video-igara-gejming/>). Скренути пажњу ученицима на ПЕГИ ознаку и њено значење (повлачи паралелу са узрасним ознакама којима се обележава телевизијски програм, које су вероватно ближе деци). Ова ознака нам говори ком је узрасту видео-игра намењена, односно указује на њен садржај. У оквиру ПЕГИ система постоји више ознака: ПЕГИ 3, ПЕГИ 7, ПЕГИ 12, ПЕГИ 16, ПЕГИ 18. Садржаји са ознаком ПЕГИ 3 намењени су свим узрастима. Видео-игра са овом ознаком не би требало да садржи било какве звукове или слике које могу уплашити млађу децу, као ни ружне речи. Прихватљиво је веома благо насиље у комичном контексту. Ипак, важно је указати на чињеницу да се и међу видео-играма које имају ознаку ПЕГИ 3, нажалост, могу пронаћи и оне које због свог садржаја, нису примерене деци. Чак и када је видео-игра узрасно примерена детету по питању садржаја, то не значи да оно не може бити изложено неким ризицима током играња. Велики број игара, чак и са ознаком ПЕГИ 3 садржи огласе и могућност трошења новца унутар игре (нпр. прелазак на виши ниво, додатне могућности). Уколико ученици сретну такве игре потребно је да обавесте одрасле у породици и да знају да имају могућност да то пријаве (нпр. ако је игра преузета из Гугл продавнице, на следећој веб-страници: https://support.google.com/googleplay/contact/rap_family). Видео-игре са ПЕГИ ознаком 12, 16 и 18 нису примерене ученицима 3. разреда основне школе, зато што могу да садрже разне штетне садржаје: ружне речи, насиље, узнемирујуће звуке, злоупотребу штетних супстанци (дуван, алкохол итд.). Уколико има могућности, пожељно је заједно са ученицима потражити образовне видео-игре које су примерене њиховом узрасту (са одговарајућом ПЕГИ ознаком), нпр. за подстицање развоја алгоритамског мишљења или решавања проблема, вежбање математике итд.

Препоручени број часова: 1

На почетку ученици треба да наведу примере када је неко од њихових вршњака (или они сами) био насилан према другоме (нпр. у школском дворишту, учионици, на излету). Кроз дискусију са ученицима издвојити кључну карактеристику насилног понашања: постоји намера да се друга особа повреди, понизи, наљути, растужи. Дигитални уређаји (рачунари, мобилни телефони итд.) пружају нам бројне могућности (неке од њих ученици су већ искусили), међутим, понекад деца и одрасли користе ове уређаје како би вређали и узнемиравали друге. Некада се то ради непромишљено, из забаве, а некада постоји намера да се други повреде. О дигиталном насиљу говоримо када неко намерно шаље ружне, претеће и узнемирујуће поруке, објављује нетачне информације о другима, срамоти друге у групи, исмева, „искључује” некога из групе или га игнорише, „блокира”, негативно коментарише (нпр. туђе фотографије или видео-снимке) и/или подстиче друге да то раде, подстиче друге да ураде нешто што је за њих лоше, уцењује, креира и објављује туђе фотографије на интернету без дозволе особе која је на фотографији, крије се иза лажних имена/надимака, односно претвара се да је неко други итд. Питати ученике да ли су чули за неки пример дигиталног насиља или насиља на интернету. По чему се разликују насиље уживо и дигитално насиље? Веома је важно да ученици разумеју зашто последице дигиталног насиља

могу бити чак и озбиљније од последица насиља које се дешава уживо, у интеракцији лицем-у-лице. Требало би им указати на неколико специфичности дигиталног насиља које произилазе из самих карактеристика дигиталне технологије: да се може вршити у било које време и са било ког места, да не можемо увек утврдити ко је особа која нас узнемирава, у дигитално насиље укључен је велики број особа и информације се тешко бришу, а лако шире. Пожељно је да се ученицима прикаже краћи филм у коме се демонстрира дигитално насиље (уколико то није могуће, може само да опише неки пример дигиталног насиља) и да се заједно са њима продискутује и размотре начини реаговања у оваквим ситуацијама. Уколико су они сами или неко од њихових вршњака искусили нешто од горе наведеног, неопходно је да о томе обавесте одрасле особе у које имају поверења (родитеље и наставнике, школског психолога или педагога). Узнемирујуће поруке не би требало брисати или прикривати од блиских особа. Указати им да на ружне поруке никада не треба одговарати, као и да на насиље не треба узвраћати насиљем.

Препоручени број часова: 1.

У оквиру теме Безбедно коришћење дигиталних уређаја потребно је посебну пажњу посветити времену током кога ученици користе дигиталне уређаје којима имају приступ. Како многа истраживања показују да деца овог узраста проводе превише времена на интернету и уз мобилне телефоне, уколико су им доступни, указати на значај креирања личног плана коришћења доступних дигиталних уређаја. У сврху остваривања исхода направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника, покренути разговор питањима: Колико времена проводимо у школи? Колико времена спавамо? Колико дуго се током дана играмо? Колико нам времена треба да урадимо домаће задатке? Колико времена проводимо у коришћењу рачунара/телефона/таблета? (Уколико има ученика у разреду који немају приступ интернету и/или мобилним телефонима код куће, преформулисати питање или дати податак о времену које деца проводе на интернету из неког релевантног истраживања, нпр. Уницефовог.) Шта све можемо да урадимо за 24 сата? Активност прављења личног плана најбоље је организовати као рад у мањим групама. Ученицима дати нацртану временску линију која представља један дан од 24 сата и задатак да распореде своје обавезе током тог дана. За ову активност предвидети око 15 минута. Анализирати са ученицима планове које су направили, коментарисати и посебно истицати превиђено време за коришћење дигиталних уређаја. Након тога ученици, свако за себе, креирају план пожељног коришћења дигиталних уређаја на недељном нивоу, укључујући и викенде. Овај распоред може бити приказан табелом. Задатак који ученици добијају је да прате и бележе да ли се придржавају плана током недељу дана и да уписују запажања, а затим организовати кратку дискусију на наредном часу. Уколико у разреду има ученика којима нису доступни дигитални уређаји у кућним условима, задржати се само на изради пожељног личног плана коришћења дигиталних уређаја.

Препоручени број часова: 1

Активности за достизање исхода означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава усмерити на препознавање кључних разлика у онлајн комуникацији са наставником, родитељима и вршњацима. Комуникација са наставником је формална, поруке су јасно повезане са темом, реченице су јасне и потпуне, без емотикона и скраћеница. Слике и прилози увек садрже објашњења. Тако да је за овакав вид дигиталне комуникације најприкладнија електронска пошта (ученици тада користе имејл налоге својих родитеља). За размену мишљења везану за оно што се у школи учи, за групне школске задатке користи се школска платформа за онлајн учење. За неформалну комуникацију са вршњацима и родитељима прикладније је користити платформе за размену порука попут Вајбера и сличних

платформи у оквиру којих је мало вероватно да ће дете ступити у контакт са непознатим особама. За овакву комуникацију специфичне су краће поруке без знакова интерпункције, поруке које су извучене из контекста и често могу бити неразумљиве трећем лицу. Ове поруке могу садржати слику или емотикон без додатног текста, а да буду потпуно разумљиве саговорнику. Наставник треба да промовише писање порука у складу са правописним правилима и језичким нормама без обзира на платформу у оквиру које се комуникација реализује. Јер, особа која је писмена никада неће пристати да у писаној комуникацији делује неписмено. Такође, наставник треба да упозори ученике да не користе друштвене мреже попут Фејсбука или Инстаграма зато што оне нису безбедна средина за особе млађе од 15 година.

Препоручени број часова: 1

Алгоритамски начин размишљања

У оквиру овог дела теме, ученици у специфичним окружењима за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе). Наставник треба да представи узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање (нпр. маца мења боју, исцртава се испрекидана линија, срце пулсира) и постави ученицима питање: „Ако бисмо сложили блокове на овакав начин, шта би се њиховим извршавањем добило?”. Ученици треба да аргументују своје одговоре и дебатују о тачности изнетих одговора. Након тога, наставник треба да прикаже узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање, али садржи грешку. Након саопштавања сврхе програма, наставник треба да постави питање: „Да ли блокови сложени на овакав начин доводе до описаног решења? Да ли је могуће поправити програм?”. Ученици тада треба да предложе решења и по потреби дебатују о њима.

Препоручени број часова: 3

Појам гранања у програмима наставник не треба да уведе експлицитно, већ кроз проблемски оријентисан приступ. Најбоље је да се ученици сусретну са овим принципом кроз рад у неком од специфичних окружења за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org), у оквиру којих ће се бавити једноставним проблемима чије решавање захтева гранање. Кроз наведене активности наставник треба да укаже на програмске блокове који омогућавају гранање, као и на постојање дефинисаног услова на основу кога се гранање реализује.

У склопу одабраног језика за визуелно програмирање који је локализован на српски језик наставник треба да прикаже ученицима неколико примера програма који садрже блокове који омогућавају гранање (блок Ако је-Онда и/или блок Ако је-Онда-У супротном). Приликом дефинисања услова у овим програмима наставник треба да користи томе намењене блокове (на пример, Ако си на рубу, Ако је тастер притиснут, Ако се објекти додирују), као и операторе поређења (мање, веће и једнако), које том приликом и представља ученицима. Наставник треба да нагласи да је резултат извршавања тако дефинисаних блокова Тачно или Нетачно. Кроз анализу представљених задатака ученици треба да предвиде резултат извршавања блокова у њима (нпр. уколико се притисне тастер размакница на екрану ће се појављује сунце, уколико балон додирне кактус зачуће се звук „пуцања” и балон ће нестати, уколико маца ходајући стигне до ивице позорнице она ће се окренути и наставити да хода у супротном смеру).

Наставник иницира разговор са ученицима о основним аритметичким операцијама (сабирању, одузимању, множењу и дељењу) и облицима њиховог записа у математици. Затим представља блокове у визуелном програмском језику који представљају аритметичке операторе (+, -, * и /) и приказује како се помоћу њих граде аритметички изрази. Приказује ученицима блокове који садрже аритметичке операторе и подстиче их да размисле и предвиде резултат њиховог извршавања. Подстиче ученике да примене блокове аритметичких оператора при креирању програма у визуелном програмском језику који садрже гранање (нпр. ученици формирају два аритметичка изрази чије вредности пореде у програму и на основу резултата поређења дефинишу наредну акцију). Главни акценат током ових активности треба да буде на формирању изрази на основу текстуалне формулације задатка тј. на моделовању проблема, док рачунар у потпуности преузима задатак израчунавања вредности изрази (који је у нижем математичком образовању изразито важан).

Препоручени број часова: 7

Иницирати хеуристички разговор о питањима употребе гранања и понављања у програмима – шта се тиме постиже, на који начин се програм унапређује и сл. Подстичати ученике да ове концепте примене при програмирању физичких уређаја, у блоковском окружењу за програмирање локализовано на српски језик, ћирилично писмо.

Препоручени број часова: 1

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– самопроцена: неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

– отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања

конкретног концепта.

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

Област/тема			Месец											Тип часа		Укупно
Ред. број	Назив	Исходи предмета На крају разреда ученик ће бити у стању да:	IX	X	XI	XI I	I	II	III	IV	V	VI	Обр.	Утвр. Сист. Пров.		
1.	Дигитално друштво	– унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје; – објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета;	4	4	5	4	1	2					9	11	20	

		– објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;													
2.	Безбедно коришћење дигиталних уређаја	– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује; – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава;						1	4				3	2	5
3.	Алгоритамски начин размшљања	– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном							1	3	5	2	3	8	11

		примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); – наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; – објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.														
УКУПНО			4	4	5	4	1	3	5	3	5	2	22	14	36	

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ПРЕДЛОГ РЕДОСЛЕДА НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА

Тема	Садржај теме	Ред. број	Наставна јединица	Тип часа	
ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	– унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје;	1.	Унос текста помоћу физичке или виртуелне тастатуре и чување документа	обрада	СЕПТЕМБАР
		2.	Отварање документа и уређивање текста	обрада	
		3.	Рад са текстом	утврђивање	
		4.	Рад са текстом	утврђивање	
		5.	Рад са текстом	утврђивање	ОКТОБАР
		6.	Рад са текстом	утврђивање	
		7.	Додавање текста на слику и уређивање текста	обрада	
		8.	Додавање текстуалног објашњења на слику, чување и именовање графичке датотеке	утврђивање	

	– објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; – објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;	9.	Додавање и уређивање текстуалног објашњења на слици	утврђивање	НОВЕМБАР
		10.	Додавање и уређивање текстуалног објашњења на слици	утврђивање	
		11.	Претраживање интернета – програми прегледачи и сајтови претраживачи	обрада	
		12.	Претраживање интернета помоћу кључних речи	обрада	
		13.	Резултати претраге интернета (огласи, тачност информација)	обрада	
		14.	Претраживање интернета	утврђивање	ДЕЦЕМБАР
		15.	Критички приступ информацијама пронађеним на интернету	обрада	
		16.	Етичко коришћење туђих дигиталних материјала	обрада	
		17.	Коришћење информација са интернета – израда постера	утврђивање	ЈАНУАР
		18.	Коришћење информација са интернета – израда постера	утврђивање	
БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује; – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у	19.	Примери дигитализација у свакодневном животу	обрада	ФЕБРУАР
		20.	Дигитални уређај – користан, али не и паметан (израда текста или постера)	утврђивање	
		21.	Дигитални углед	обрада	МАРТ
		22.	Избор дигиталних садржаја у складу са узрастом	обрада	
		23.	Дигитално насиље. Примерена комуникација у дигиталном окружењу	обрада	
		24.	Лични план коришћења дигиталних уређаја	утврђивање	
		25.	Безбедно коришћење дигиталних уређаја	утврђивање	

	коме се комуникација дешава;				
АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); – наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; – објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.	26.	Алгоритам/програм који садржи понављање	утврђивање	АПРИЛ
		27.	Уочавање и исправљање грешака у алгоритму/програму	утврђивање	
		28.	Анализа једноставних програма у визуелном програмском језику	утврђивање	
		29.	Гранање у програмима	обрада	МАЈ
		30.	Услови за извршавање разгранатог алгоритма/програма (оператори поређења)	обрада	
		31.	Услови за извршавање разгранатог алгоритма/програма (оператори поређења)	утврђивање	
		32.	Рачунамо помоћу аритметичких оператора	обрада	
		33.	Израда програма који садрже гранање	утврђивање	
		34.	Израда програма који садрже гранање	утврђивање	
		35.	Израда програма који садрже гранање	утврђивање	ЈУН
		36.	Гранање и понављање у програмима – корисност принципа	систематизација	

ТЕМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА	ПРОВЕРА	УКУПНО
Дигитално друштво	9	11	0		20
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	3	2	1		5

Алгоритамски начин утврђивања	3	7	1		11
УКУПНО	22	11	3		36

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенција за целоживотно учење

Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њиме.

Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења.

Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.

Рад с подацима и информацијама

Разликује јавне и приватне податке, упознат је са основним правилима чувања приватности података, проверава податке и информације, правилно користи туђе изворе, зна шта је плагијат, а шта спада у дигитално насиље. Уме да изгради свој и сачува туђи дигитални углед.

Дигитална компетенција

Приликом решавања проблема бира одговарајућа ИКТ средства

Користи дигитални уџбеник и дигиталну платформу за учење.

Ствара текст и плакате.

Решавање проблема

Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.

Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације сходно релевантним критеријумима, објашњава шта су предности и слабе стране различитих решења.

Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију.

Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама.

Сарадња

Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.

Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.

Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.

Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.

Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

Естетичка компетенција

Анализира и критички вреднује дигитални производ у контексту естетике и корисничког доживљаја.

Предузимљивост и предузетничка компетенција

Исказује и заступа своје идеје, утиче на друге кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЉУДСКА ПРАВА	12
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	6
укупно		36

Кључни појмови: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВАИ САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
1. својим понашањем показује да прихвата различитост других; 2. препознаје у свом	ЉУДСКА ПРАВА - 12 часова Сви различити, а сви равноправни Различитост	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација	-примена различитих интерактивних облика рада

окурењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; 3. укаже вршњацима на особе или групе у свом окурењу којима је потребна помоћ и подршка; 4. објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; 5. укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима;	Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.	3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- одабир и коришћење одговарајућих метода и техника:радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВАИ САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
6. наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; 7. наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; 8. тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; 9. наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; 10. опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – 10 часова Ја и други у локалној заједници Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаци, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције - примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
11. се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; 12. препознаје	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – 8 часова Снага узајамне помоћи Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини	- примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције - примена искуственог учење, изношење

примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;	Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.	10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	---	---

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	
<u>Природа и друштво</u> – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) <u>Ликовна култура</u> – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.	
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ	
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВАИ САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:
13. испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; 14. заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – 6 часова Акција солидарности у локалној заједници Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције –видео, фотографије, текстови и	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран однос	-примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника:радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова

изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	сл. Промоција акције на нивоу школе –приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	---	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава		
Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцено од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Системтско посматрање Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање	Белешке са часова током године Пресек стања након завршетка пројекта Пресек стања по тромесечјима Процена о раду и напретку на крају школске године

*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима	резултата (пано, табела...)	
--	-----------------------------	--

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

За ученике којима је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека (мере индивидуализације), односно доноси индивидуални образовни план.

Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

		годишњи фонд	недељни фонд
1.	ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК	18	1 (сваке друге недеље)
2.	ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА	18	1 (сваке друге недеље)
Укупно		36	1

СРПСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
-разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила;	ЈЕЗИК	-Врсте речи: именице , придеви; заменице (личне заменице); глаголи -Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. -Велико слово	- врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима, а затим увежбавати и у оквиру реченице; -усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице.	-прати напредак ученика и пружа подршку -објашњава начин разликовања врсте речи -објашњава поступак примене прав.правила	-уочава и издваја врсте речи -пише називе облике рељефа -употребљава тачку, упитник и узвичник -уочава и записује облике управног говора
- чита са разумевањем различите текстове; – чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-Краћи и дужи текстови - Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице.	- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)	-припрема, мотивише, чита; усмено излаже; -приказује, показује; -демонстрира -усмерава активности ученика -подстиче ученике да богате речник	-слуша, посматра, прича, -чита, говори стихове, глуми -препричава -учествује у разговору -користи дечју штампу и непознате текстове, -саставља причу
- одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; -именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине;	КЊИЖЕВНОСТ	-Књижевни појмови: лирска песма, епска песма, народна бајка, роман, опис, дијалог, приповедање,	-ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела -ученик треба да разликује опис , приповедање, дијалог	-припрема материјал за анализу текста -помаже у разумевању текста	чита текстове одговара на питања учествује у разговору поставља питања

МАТЕМАТИКА

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
- прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - изврши четири основне рачунске операције, - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - уочи делове целине и запише разломке	БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице Упоређивање разломака са једнаким именицима.	- Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу - увежбавање технике рачунања - инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања - разумевање појма разломка радити кроз игровне активности	- прати напредак ученика - пружа подршку, подстиче и усмерава - објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада	- слуша, посматра - усваја и увежбава поступак - самостално решава једноставне задатке - проверава - објашњава поступак и тражи потребна објашњења
- црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; - конструише троугао и круг; - именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;	ГЕОМЕТРИЈА	Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице.	- цртање правих и углова помоћу прибора за геометрију - самостално конструисање кружнице/круга шестаром - подстицање ученика да самостално примене формулу и израчунају потребно	- планира - прати напредак - даје додатна објашњења - демонстрира поступак правилне конструкције - осмишљава одговарајуће задатке - примењује различите методе рада	- посматра, слуша, памти, - правилно користи прибор за геометрију - црта, - самостално решава, проверава, - тражи објашњења;
- чита, упореди и претвара јединице мере - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. - чита и користи податке представљене табеларно или графички	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Новчанице Јединице мере Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	- упознавање са мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама - самостално мерење различите предмета	- прати рад и залагање - подстиче ученике да самостално мере - усмерава на практичну примену - подстиче на опажање примену, закључке, препознавање закључке	- посматра и слуша, - објашњава, - мери - упоређује и претвара, - проверава, - тражи објашњења;

СРПСКИ ЈЕЗИК			МАТЕМАТИКА		
Р. б.	Садржаји рада	Планирано	Р. б.	Садржаји рада	Планирано
1.	Обнављање граматичких и правописних правила	IX	1.	Стотине и десетице прве 1000	IX
2.	Писање упитне речце „ли“	IX	2.	Читање и писање бројева римским цифрама	IX
3.	Научио сам да пишем правилно и лепо - ћирилицом	X	3.	Мерење дужи	X
4.	Научио сам да пишем правилно и лепо - латиницом	X	4.	Мерење масе	X
5.	Реченица – појам и значење	XI	5.	Раван, тачка, права и полуправа	XI
6.	Главни делови реченице	XI	6.	Сабирање и одузимање троцифрених и једноцифрених бројева	XI
7.	Писање и употреба великог слова	XII	7.	Сабирање и одузимање до 1000	XII
8.	Управни говор	XII	8.	Сабирање и одузимање до 1000	XII
9.	Управни говор	I	9.	Множење и дељење са 10 и 100	I
10.	Глаголи (садашњост, прошлост, будућност)	II	10.	Сабирање и одузимање	I
11.	Глаголи (садашњост, прошлост, будућност)	III	11.	Дељење са остатком	II
12.	Придеви (описни и присвојни)	III	12.	Писмено множење и дељење	III
13.	Придеви (описни и присвојни)	III	13.	Писмено сабирање и одузимање	III
14.	Писање датума, назива, улица, бројева	IV	14.	Писмено множење	IV
15.	Реченице и врсте речи	IV	15.	Обим правоугаоника и квадрата	IV
16.	Изражајно читање и казивање	V	16.	Обим троугла	V
17.	Изражајно читање и казивање	V	17.	Редослед операција, заграде	V
18.	Научио сам из правописа	VI	18.	Решавање задатака састављањем израза	VI

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ додатне наставе је развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака. Развијање способности уочавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање проблема.

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА		годишњи фонд	недељни фонд
1.	Бројеви	36	1

МАТЕМАТИКА

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
1. прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; 2. прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); 3. изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); 4. подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; 5. процени вредност израза са једном рачунском операцијом; 6. израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; 7. одреди десетице и стотине најближе датом броју; 8. реши једначину са једном рачунском операцијом; 9. одреди и запише скуп решења неједначине са	БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \cdot x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{p}{q}$.	- сликовно представљање бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система - увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању - решавање проблема из реалних животних ситуација или других предметних области - кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодних дидактичког материјала објаснити ученицима појам разломка - примена тимског, групног и рада у пару. - постављање ученика у различите ситуације	- прати напредак ученика - пружа подршку, подстиче и усмерава - објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада - планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; - подстиче ученике на примену наученог у реалним животним ситуацијама; - организује игров. активности, проверава оствареност исхода;	- слуша, посматра - усваја и увежбава поступак - самостално решава задатке - проверава - објашњава поступак и тражи потребна објашњења - користи е-уџбеник

сабирањем и одузимањем; 10. реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; 11. уочи делове целине и запише разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$) 12. упореди разломке облика m/n са једнаким именицима; 13. уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа;		Упоређивање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном децималом	евалуације и самоевалуације		
14. црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; 15. конструише троугао и круг; 16. именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; 17. разликује врсте углова и троуглова; 18. одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; 19. опише особине правоугаоника и квадрата; 20. преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; 21. користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;	ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	- уочавање и именовање гометријских фигура у окружењу - цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - усвајање поступка конструкције кружнице/круга шестаром и увиђање да су круг и кружница одређени центром и полупречником - подстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине - пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично - развијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности:	-планира -прати напредак - даје додатна објашњења -демонстрира поступак правилне конструкције - осмишљава одговарајуће задатке - примењује различите методе рада	-посматра, слуша, памти, -правилно користи прибор за геометрију - црта, -самостално решава, проверава, - тражи објашњења;

			посматрање, прављење модела, цртање, склапање и растављање делова фигуре - примена групног и рада у пару у циљу вршњачке помоћи и сарадње -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
22.-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; 23. упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); 24. измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); 25. примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. 26.чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	применом очигледних средстава упознати ученике за мерним јединицама - примена демонстративне, илустративне методе - решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама - увежбавање процене и мерења различитих предмета из окружења - примена информационих технологија, Геогebra и Гоогле мап -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	-прати рад и залагање ученика на часу -подстиче код ученика да самостално мере и износе закључке -усмерава ученике да практично примене стечена знања -подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке...)	-посматра и слуша, -објашњава, - мери - упоређује и претвара, - проверава, - тражи објашњења;

Редни број и назив наставне теме	Р. бр. часа	Наставна јединица
Бројеви до 1000	1.	Договор о раду
	2.	Бројеви прве хиљаде
	3.	Декадни запис природног броја
	4.	Декадни запис природног броја
	5.	Декадни запис природног броја
	6.	Бројеви прве стотине, сабирање и одузимање, множење и дељење
	7.	Бројеви до 1000 сабирање и одузимање
Бројеви	8.	Бројеви прве хиљаде множење и дељење
	9.	Римске цифре
	10.	Задачи са палидрвцима
	11.	Задачи са палидрвцима
	12.	Задачи са палидрвцима
	13.	Бројевни низови(Правила настајања и настављања
	14.	Бројевни низови(Правила настајања и настављања
Геометрија	15.	Логичко - комбинаторни задаци
	16.	Логичко - комбинаторни задаци
	17.	Логичко - комбинаторни задаци
	18.	Угао, узајамни положај правих
Бројеви	19.	Угао, узајамни положај правих
	20.	Угао, узајамни положај правих
	21.	Пребројавање скупова бројева
	22.	Пребројавање скупова бројева
	23.	Пребројавање скупова тачака
	24.	Пребројавање скупова тачака
	25.	Сабирање низова бројева
	26.	Сабирање низова бројева
	27.	Сабирање низова бројева

	28.	Дешифровање (сабирање и одузимање)
	29.	Дешифровање (сабирање и одузимање)
	30.	Дешифровање (сабирање и одузимање)
	31.	Магични квадрати
	32.	Магични квадрати
	33.	Магични квадрати
	34.	Занимљиви задаци
	35.	Занимљиви задаци
	36.	Како ми је било у СВЕТУ МАТЕМАТИКЕ

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ наставе је развијање моралних особина, ставова и уверења ученика, упознавање ученике са школским животом и односима којима уважавају друге. Упућује на естетска осећања, формирање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање става о заштити животне средине

ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ:
БЕЗБЕДНОСТ	На путу од куће до школе Ко нам помаже у саобраћају Полицајац је наш пријатељ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	-повезивање садржај рада са ситуацијама из свакодневног живота у школи и ван ње -одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада -организовање истраживачких активности -оцењивање позитивних страна понашања и рада и како се могу још побољшати -израда паноа -организовање радионица -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
КАКО ДО ДОБРОГ УСПЕХА И ПРИМЕРНОГ ВЛАДАЊА	План рада и одмора у току дана Колико смо задовољни успехом Школске обавезе Шта је примерно владање		
ЖИВОТ У ШКОЛИ	Права и обавезе Односи у одељењу Дечија недеља Дан школе Савиндан		
КУЛТУРА ПОНАШАЊА	Бонтон Боравак у физкултурној сали Понашање у школи и ван школе		
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Учионица Школско двориште Наш град Чувајмо природу		
ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ	Коме се обраћамо када се над нама врши или смо сведоци насиља Насиље, злостављање, занемаривање Нивои насиља Радионице		

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Природа и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот).

Српски језик – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Математика – Бројеви: Децимални запис броја са једном децималом.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
планира, истиче циљ теме и часова, прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ПЛАН РАДА ЗА ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ЗА III ЗА ШКОЛСКУ 2022/23. ГОДИНУ

Р.бр.	МЕСЕЦ	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Исходи	ТИП ЧАСА
1.	СЕПТЕМБАР	Упознавање са планом рада и избором руководства	исходи - Олакшавање процеса адаптације на школску средину и подстицање социјалне интеграције- успостављање и развијање односа другарства и сарадње са вршњацима и одраслима;	РАДИОНИЦА
2.		Правила понашања у школи		
3.		Добар пријатељ је...		
4.		Наш симбол		
5.		Поштујемо се иако мислимо различито		
6.	ОКТОБАР	Одељењско дрво врлина-Дечија недеља	-Подношење и развијање односа другарства и сарадње са вршњацима и одраслима;	РАДИОНИЦА
7.		Ја сам ти-емпатија		
8.		Сарадњом до решења проблема		
9.		Ругати се не значи шалити се		
10.	НОВЕМБАР	Различитости и сукоб	-Подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу;	РАДИОНИЦА
11.		Како да решим сукоб		
12.		Како да учимо-уче како да уче и стекну навике у учењу		
13.		Мој радни дан-организујемо радни дан и слободно време		
	ДЕЦЕМБАР	Рођенданско стабло-знаком представљамо наш датум рођења	- Подстицање и	РАДИОНИЦА
15.		Десет топлих речи-бирамо најлепше речи да се обратимо		

16.		Хајде да се договоримо	развијање истраживачких активности деце; -Подстицање уочавања једноставних узрочно-последичних веза, појава и процеса, слободног исказивања својих запажања и предвиђања; - Развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других. - Подстицање социјалног сазнања, разумевања и прихватања међусобних разлика; - Подстицање групног рада, споразумевања и сарадње; - Развијање комуникативне способности са вршњацима и одраслима; - Развијање креативног истраживања; - Упознавање ученика са дечијим правима; - Подстицање и оспособљавање за активну партиципацију у животу школе при чему је	
17.		Хајде да се дружимо		
18.	ЈАНУАР	Кад настане збрка		РАДИОНИЦА
19.		Толеранција према разликама		
20.		Наша радна соба		
21.	ФЕБРУАР	Правила у учионици		РАДИОНИЦА
22.	МАРТ	Честитка за маму, баку....		РАДИОНИЦА
23.		Уредимо учионицу		
24.		Еколошке заповести		
25.		Рециклирај, не фолирај		
26.		Мој хербаријум		
27.	АПРИЛ	Мој хербаријум		РАДИОНИЦА
28.		Здравље на уста улази		
29.		Добродошлица ластавицама		
30.	МАЈ	Весели одељењски састанак		РАДИОНИЦА
31.		Наше биљке		
32.		Да ли смо безбедни у саобраћају		
33.		Шта треба да читам		
34.	ЈУН	Правимо наш часопис		РАДИОНИЦА
35.		Научили смо да се представљамо		
36.		Нешто за крај...		

			битно да све што ученици раде, раде из унутрашње, позитивне мотивације, а не због принуде и послушности засноване на страху.	
--	--	--	--	--

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Разред: трећи

Годишњи фонд: 36 – 72

Недељни фонд: 1-2 (зависи од планираних активности на нивоу одељењског или разредног већа, школе или локалне заједнице)

Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.

ТЕМЕ	САДРЖАЈ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ:
ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ	– Дечија недеља (учешће у активностима) – Свети Сава – школска слава (пано) – Дан школе (учешће у активностима) – Нова година (радионица) – Ускрс (радионица) – вршњачке радионице	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и	- планирање циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада - активностима обухватити све ученике и то тако да могу

ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	– школски простор; учионица, двориште (уређење) – честитке за: рођендан, Нову годину, Божић, Дан жена, Ускрс (израда) – одељењски пано (уређење)	информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност - примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика - користе се школски ресурси - организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	- акције поводом Дечје недеље -хуманитарне акције (помоћ другу, другарици...) - Сарадња са Црвеним крстом		
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	- одељенска и међуодељенска такмичења - учешће на Јесењем и пролећњем кросу (општински ниво)		
КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ	- одлазак на изложбу - позоришне представе - биоскопске представе - вршњачке радионице		

- У току сваке шк.године планиране су посете (позоришту, биоскопу, музеју, галерији и библиотеци), обилазак града и шетње до парка и плаже.
- У току сваке шк.године планиран је одлазак и учешће ученика на Јесењем и Пролећном крос.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	
<u>Природа и друштво</u> – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације <u>Математика</u> – Бројеви: Децимални запис броја са једном децималом. <u>Музичка култура</u> – Извођење музике, Музичко стваралаштво, Слушање музике	
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ	
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
започиње и усмерава разговор и дискусију подстиче сарадњу и тимски рад ученика мотивише и подстиче ученике да учествују и развијају своје способности заједно са ученицима вреднује резултате учешћа у различитим ваннаставним активностима	планира учешће, припрема се, учествују подстичу друге и дају пример анализирају свој и рад других планирају акције учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

НАЗИВ АКТИВНОСТИ	РАЗРЕД	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
<u>СЕПТЕМБАР</u> 1.Друштвена активност: радионица- Школа без насиља 2.Техничка активност: Уређење школског простора 3.Културна активност: Израда плаката поводом Дана мира (21. септембар) 4. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења	I-IV	Учитељи,ученици
ОКТОБАР 5.Хуманитарна активност: Крос- Трка за срећније детињство 6.Културна активност:Пријем првака у Дечји савез 7.Хуманитарна активност: Акција поводом дечје недеље - Друг –другу 8.Спортска активност-Јесењи крос 9.Културна активност- Дан јабука (ликовни и литерарни радови)	I- IV	Учитељи,ученици
НОВЕМБАР 10.Спортска активност: Спортска одељењска такмичења 11.Културна активност-Посета позоришту 12.Културна активност : Припрема рецитатора 13.Друштвена активност: Дан науке	I- IV	Учитељи,ученици
ДЕЦЕМБАР 14. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења 15.Културна активност: Припрема рецитатора 16. Техничка активност: Уређење школског простора 17. Културна активност: Израда честитки поводом Нове године 18. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења	I- IV	Учитељи,ученици
ЈАНУАР 19. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења	I- IV	

20.Културна активност: Обележавање школске славе-Светог Саве		Учитељи,ученици
--	--	-----------------

ФЕБРУАР 21. Друштвена активност: Дан града (2. фебруар) 22. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења 23.Културна активност: Посета музеју 24. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења	I- IV	Учитељи,ученици
МАРТ 25. Културна активност: Изложба за наше маме поводом Осмог марта 26. Спортска активност: Спортска одељењска такмичења 27.Културна активност: Приредба „Мојих пет минута“ 28. Културна активност: Приредба поводом Дана школе 29. Друштвена активност: Дан воде (22. март)	I- IV	Учитељи,ученици
АПРИЛ 30. Спортска активност: Пролећни крос 31. Друштвена активност: Дан планете земље (22. април) 32.Техничка активност: Уређење школског простора	I- IV	Учитељи,ученици

	I- IV	Учитељи,ученици
--	-------	-----------------

МАЈ 33.Хуманитарна активност-квиз-Шта знам о Црвеном крсту 34.Културна активност: Посета позоришту 35.Културна активност: Приредба за предшколце		
ЈУН 36.Културна активност: Приредба за крај	I- IV	Учитељи,ученици

План и програм Наставе у природи

Стручног већа разредне наставе

Циљеви наставе у природи:

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног наћина живота и организовање и коришћење слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искуства у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Задаци наставе у природи:

Задаци се остварују на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе.

- побољшавање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивања еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Предности наставе у природи:

- психофизичка рекреација и свестранији развој личности ученика;
- сарадња и узајамно помагање;
- стварање организационих, културних, хигијенских и радних навика;
- боље упознавање ученика од стране наставника;
- организовање разноврсних корисних активности које доприносе свестранијем развоју ученичке личности;
- неговање културе понашања;
- повезивање физичког (здравственог) опоравка и одмора са наставом.

Програм Наставе у природи:

**Наставу у природи извести од 26.марта до 31. марта 2023. године ,
у трајању од 5/пет/ ноћења, /6 дана/ у Бањи Врујци.**

1. дан

- полазак у јутарњим сатима
- прављење пауза ради одмора
- долазак на одредиште
- расподела и обилазак соба
- ручак
- упознавање са особљем и објектом
- ужина и краћи одмор
- упознавање са околином
- вечера
- забавно вече- Дискоотека

2. дан

- доручак
- слободне игре
- шетња у природи
- ручак
- наставне активности
- ужина и одмор
- спортска такмичења – штафетне игре
- вечера
- анимација- Избор мис и мистер
- забавно вече –Дискоотека

3. дан

- доручак
- слободне игре
- шетња у природи
- ручак
- наставне активности
- ужина и одмор
- спортска такмичења или гледање филма
- вечера
- анимација- Шиз - фриз
- забавно вече –Дискоотека

4. дан

- доручак
- слободне игре
- шетња у природи
- ручак
- наставне активности
- ужина и одмор
- спортска такмичења - полигон
- вечера
- анимација- Музичка столица
- забавно вече –Дискоотека

5. дан

- доручак
- слободне игре
- шетња у природи
- ручак
- наставне активности
- ужина и одмор
- спортска такмичења
- вечера
- анимација- Другарско вече
- забавно вече –Дисотека

6. дан

- доручак
- припрема за повратак
- повратак кући

Припрема и извођење наставе у природи

- Настава у природи се организује од првог до четвртог разреда основне школе, уз претходну писмену сагласност родитеља, односно другог законског заступника, за најмање 80% ученика истог разреда. Изузетно, настава у природи може да се организује за ученике одељења у којем писмену сагласност да најмање 60% родитеља, одн. законских заступника ученика.

- За ученике који не одлазе на Наставу у природи школа је дужна да организује наставу.

- Настава у природи се може изводити само у објектима који испуњавају услове предвиђене за извођење наставних и ваннаставних садржаја.

- У току реализације наставе у природи наставно особље се бави питањима као што су:

- животна, здравствена и материјална безбедност ученика
- реализација Плана и програма наставе и учења
- неговање културе понашања ученика
- смештај у превозу, објекту и исхрани ученика
- хигијену, облачење ученика и др.
- организација активности ученика у слободном времену

- Уколико се ученик разболи наставник је дужан да обавести директора школе као и родитеље.

- За извођење наставе у природи неопходно је да родитељи доставе Здравствени лист ученика, који попуњава родитељ, ординирајући лекар, као и лекар у месту где ученик борави за време путовања.

Извештај о извођењу наставе у природи

- Након изведене наставе у природи стручни вођа пута, у року од три дана, сачињава извештај са оценом реализације и квалитета пружених услуга и подноси директору школе.
- Извештај се доставља Наставничком већу и Савету родитеља на разматрање, а Школском одбору ради разматрања и усвајања.
- Одељенски старешина упознаје родитеље на Родитељском састанку са извештајем.

Прибој,

Стручно веће разредне наставе:

Душица Ћировић

Сандра Јановић

Назив предмета	СТРАНИ ЈЕЗИК – Енглески језик
Разред	Трећи
Циљ	Циљ учења Страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Годишњи фонд часова	72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Област/тема	Садржаји
– поздрави и отпоздрави, примењујући једноставна језичка средства; – представи себе и другог; – разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; – разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих; – саопшти једноставна упутства и налоге; – разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега;	ПОЗДРАВЉАЊЕ	Реаговање на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); усмено и писано изражавање прикладних поздрава.
	ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.

– упути позив на заједничку активност; – разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; – упути кратке и једноставне молбе; – исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; – упути једноставне честитке; – разуме и, примењујући једноставна језичка средства, наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; – препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама,	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА	Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).
	ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	Слушање једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност коришћењем најједноставнијих израза.
	ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА	Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање усменог и писаног одговора на исказану молбу коришћењем најједноставнијих језичких средстава; упућивање молби, исказивање захвалности и извињења.
	ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА	Слушање једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.
	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	Слушање једноставних описа бића, предмета и места у којима се

осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; – разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; – тражи и пружи једноставна обавештења о положају у простору; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; – разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; – тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; – разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих;		појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.
	ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Слушање једноставних исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих и туђих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на њих.
	ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ	Слушање текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено и писано тражење и давање информација о положају у простору коришћењем најједноставнијих језичких средстава.
	ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама коришћењем најједноставнијих језичких средстава.

– тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; – разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише радње и способности користећи једноставна језичка средства; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА	Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања коришћењем најједноставнијих језичких средстава.
	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА	Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања коришћењем најједноставнијих језичких средстава.
	ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ	Слушање једноставних исказа који говоре о радњама и способностима у садашњости; описивање радњи и способности у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језичких средстава.

	ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА И КОЛИЧИНЕ	Слушање једноставних исказа који говоре о броју и количини нечега; саопштавање броја и количине, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језичких средстава.
--	-----------------------------	---

Кључни појмови: комуникативни приступ, функционална употреба језика, интеркултурност.

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда првог циклуса основног образовања и васпитања – у сваком наредном разреду обнавља се, а затим проширује фонд лингвистичких знања, навика и умења и екстралингвистичких представа везаних за конкретну тему. Наставници обрађују теме у складу са интересовањима ученика, њиховим потребама и савременим токовима у настави страних језика, тако да свака тема представља одређени ситуацијски комплекс.

- 1) Лични идентитет
- 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
- 3) Географске особености
- 4) Србија – моја домовина
- 5) Становање – форме, навике
- 6) Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине
- 7) Временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност)
- 8) Школа и школски живот
- 9) Млади – живот деце и омладине
- 10) Здравље и хигијена

- 11) Емоције (љубав према породици, друговима)
- 12) Превозна средства
- 13) Временске прилике
- 14) Уметност за децу (нарочито модерна књижевност за децу; пригодне традиционалне и модерне песме)
- 15) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
- 16) Слободно време – забава, разонода, хобији
- 17) Исхрана и гастрономске навике
- 18) Путовања
- 19) Мода и облачење
- 20) Спорт
- 21) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења

Комуникативна функција

Језички садржаји

Hi/Hello, how are you today? I'm fine, thank you, and you? I'm very well, thanks./Not great.

Good morning/afternoon/evening/night.

Goodbye./Bye. See you later/tomorrow/on Monday.

ПОЗДРАВЉАЊЕ

Have a nice day/weekend/holiday! Thanks, same to you!

Личне заменице – I, you ...

Глагол to be – the Present Simple Tense

Императив

(Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости.

Hi, I'm Andrija. Hello, I'm Alex. How old are you? I'm (nine). I'm in Year 3. Where are you from? I'm from

ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И
ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ
ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ;
ДАВАЊЕ И И ТРАЖЕЊЕ
ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О
ДРУГИМА

Serbia. How do you spell your name? It's A-N-D-R-I-J-A.
Have you got any brothers or sisters? Yes, I have/I've got
one sister. No, I'm an only child. How many aunts/uncles
have you got? This is my cousin/sister Vanja. Nice to meet
you. Nice to meet you, too. What's your/his/her/their
address? It's 12, Zvezdarskih jelki Street, Belgrade.
What's your/his/her/their phone number? It's oh/zero-six-
four-double five/five-five... I'm 10 today. How old is your
mum/dad? She/He's 32. Where are your parents today? Are
they at work? No, they're at home. Are your friends at
school now? Yes, they are. This is my friend Ana.
She's/She is in my class. That's Tea's dog. Its name is
Spot. This is our teacher, Mr/Miss/Mrs Jones. That is Mr
Turner. He's/He is a policeman. Who are those children?
They're our neighbours. What are their names? Pavle and
Milica. Who's the boy in the picture? It's my Brazilian pen
pal, Bruno. Tell me about your family/country. Write
soon!

Личне заменице – I, you...

Присвојни придеви – my, your...

Показне заменице – this/that, these/those

Have got/Have за изражавање поседовања

Питања са Who/What/Where/How (old/many)

Предлози за изражавање места – from, in...

Саксонски генитив са именицама у једнини

Употреба чланова приликом првог спомињања неког
појма и са појмовима који су одређени контекстом

Императив

Основни бројеви (0–100)

Алфабет

(Интер)културни садржаји: устаљена правила
учтивости; конвенције у писању личних заменица;
конвенције у саопштавању телефонских бројева и
адреса; употреба титула уз презимена (Mr, Mrs, Miss);

разлике између српске азбуке и енглеског алфавета;
конвенције у писању разгледница и писама.

РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ
ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И
НАЛОГА

Listen, point and repeat. Listen again. Match the words with the things/people in the picture. Order the lines. Ask and answer questions about the photo on page 38. Spell your name. Ask your friend to spell his/her name. Write/Circle the letters/numbers. Write/Say true or false. Complete the sentences/dialogue. Complete the table with ticks and crosses. Read the story. Read and check. Think of a place/person. Come and help! Wait and see! Watch out! Hurry up! Close/Open the door/a window, please! Smile! It's my/your/Oliver's turn!

Императив

Присвојни придеви – my, your...

Алфавет

Бројеви 0–100

(Интер)културни садржаји:

Поштовање основних норми учтивости.

Can we meet on Saturday and play football? I'm sorry, I've got a music class on Saturday, but we can meet on Sunday. Really? Sunday is ok for me too! Great! See you at the park!

It's hot today. Let's go to the beach! Sorry, but I can't swim!

I'm very tired. Let's go home!

Come and meet my friends!

Listen to the music!

Модални глагол сап за изражавање предлога и способности Императив

ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА
ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У
ЗАЈЕДНИЧКОЈ
АКТИВНОСТИ

(Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода.

Look! There's a game on the playing field/in the playground! Come on, let's go and watch! Sorry, I can't, I don't have/haven't got time.

Let's play hide and seek! I hate hide and seek, let's go swimming!

How about rollerblading/riding bikes? Let's do eeny-meeny-miny-moe to decide! OK then!

Are you coming to the swimming pool with us? No, I'm not, I've got a cold.

Can you join our team and play with us? Great! I love handball! Welcome to the team! Come with us!/Sorry, I can't play handball. I don't know the rules.

Let's buy a present for Luka. What/How about a CD? That's a good/great idea!

Let's make/write birthday/Mother's Day/New Year/Christmas cards!

Императив

Модални глагол can за изражавање предлога и способности.

Have got.

The Present Simple Tense.

The Present Continuous Tense.

What/How about.

Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са називима игара/хобија/спорта.

ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ,
ЗАХВАЛНОСТИ И
ИЗВИЊЕЊА

(Интер)културни садржаји:

Прикладно позивање и прихватање/одбијање позива;
прослава рођендана, игре, забава и разонода.

Can you spell that again, please?/Can you write it on the
board, please?

Can/May I read the story? Of course you can.

Can/May I sit here, please? No, it's Nina's seat.

Can/May I borrow your dictionary? Yes, here you are.
Thank you/Thanks. You're welcome.

Thanks for your help.

Модални глаголи за изражавање молбе – can/may

ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И
ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА

Саксонски генитив са именицама у једнини

(Интер)културни садржаји:

Правила учтиве комуникације.

Welcome to my birthday party! Happy birthday to you!
Thanks! How many candles are there on your birthday
cake? Happy New Year!/Merry Christmas!/Happy
Valentine's Day!/Happy Easter! Thanks, same to you!
Let's have a party. Let's celebrate! What do you do on New
Year's Day? We open our presents and watch films about
Santa Claus and his reindeer. At Easter we decorate Easter
eggs. Children dress up for Halloween. Look at the
fireworks!

Императив

The Present Simple Tense за описивање уобичајених
радњи (само као опција, рецептивно)

Питања са What/How many

(Интер)културни садржаји:

Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе.

ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА,
МЕСТА И ПОЈАВА

Who's this? It's Johnny Depp, my favourite actor. He's American. That's a photo of my family. Look, they're all smiling. How many teeth has your baby brother got? What colour are his eyes? I've/I have got two hands. She's/She has got black hair. He's/He has got big ears. She's/She is tall and slim. My dad's new car is fast and cool. What are these? They're my new felt tip pens. Belgrade is the capital of Serbia. Our city is old, but very nice. There are a lot of beautiful mountains and lakes in my country. What's the capital of England? London buses are red, but its taxis are black. Where are you in this photo? I'm in Sydney, it's a big city in Australia. There are a lot of strange animals and funny birds.

Глаголи have got, to be за давање описа

Показне заменице – this/that, these/those

Егзистенцијално There is/are...

Питања са Who/What/Where/How many...

Правилна множина именица: pen – pens, bus – buses, city – cities...

Неправилна множина основних именица: tooth – teeth...

ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА
И ОСЕЋАЊА

Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом.

(Интер)културни садржаји:

Познате личности из области спорта, глуме, музике...; престонице земаља енглеског говорног подручја; препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.

ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У
ПРОСТОРУ

She's tired/bored. She wants to go home. Is he hungry/thirsty? Does he want a sandwich/a glass of orange juice? They're not cold, they're hot! Are you OK? Is he happy? No, he's sad. His dog is lost.

The Present Simple Tense (be, want)

(Интер)културни садржаји:

Правила учтиве комуникације.

They're at the cinema/museum. Where's your brother?
He's in bed. Where's my English dictionary? It's here on
my desk. Where are my trainers? They are over there,
under the bed. Where's the Statue of Liberty? It's in New
York. The London Eye is next to the River Thames.

Прилози и предлози за изражавање положаја и
просторних односа: here, there, in, on, at, next to, under...

ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА

Питања са Where

Употреба и изостављање одређеног члана у изразима
at the park/beach/cinema/museum, at home/school/work,
in bed...

(Интер)културни садржаји: препознатљива обележја
земаља енглеског говорног подручја

What time is it? It's twelve (o'clock). It's a quarter to/past
twelve. It's half past twelve. What day is it today? It's
Wednesday. It's a nice, sunny day. Is it snowy? No, but
it's rainy and windy today. I've got a basketball game at a
quarter to four/on Saturday.

ИЗРАЖАВАЊЕ

Питања са What/When

ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА

Предлози за изражавање времена: at, on, to, past...

(Интер)културни садржаји: радна недеља и викенд.

It's Alex's guitar. Is that Anna's bag? These are not their
jackets. Sophie's mum and dad have got/have a big house.
My friend hasn't got/doesn't have any brothers or sisters.
Have you got/Do you have a bike?

Присвојни придеви my, your...

ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА

Показне заменице – this/that, these/those

ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И
СПОСОБНОСТИ У
САДАШЊОСТИ

Have got/Have за изражавање припадања/поседовања

Саксонски генитив са именицама у једнини

(Интер)културни садржаји: породица, пријатељи,
однос према својој и туђој имовини.

Does he like music? Yes, he loves it./No, he doesn't.
Who's your favourite tennis player? What's your favourite
hobby? It's an amazing poster! Those computer games are
fantastic!

The Present Simple Tense глагола be/like/love

Питања са Who/What

(Интер)културни садржаји: интересовања, хобији

My brother can play football, but he can't act. How many
languages can your dad speak? Can you play the guitar? I
can't ride a bike.

We are late for our school bus.

Look! She's/She is wearing a dress. Is he wearing jeans?
Yes, he is. No, he isn't. What are you doing? I'm/I am
eating a biscuit. What are they doing? They are not/aren't
playing, they're watching TV.

ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА,
КОЛИЧИНЕ И ЦЕНА

Модални глагол can за изражавање способности

The Present Continuous Tense за изражавање тренутних
радњи

Питања са What/Where/When/How many...

(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у
школи - наставне и ваннаставне активности.

How many children are there in your class? There are 11
boys and 14 girls.

How many classes have we got today? We've got four
classes.

Her granny is 65.

Правилна множина именица: boy-boys, girl-girls, class-classes...

Неправилна множина основних именица: child-children...

Питања са How much/many

Основни бројеви 0–100

(Интер)културни садржаји:

Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама енглеског говорног подручја и њихове ознаке.

Опште предметне компетенције

Општа предметна компетенција или језичка комуникативна компетенција обухвата поседовање свести о језику као комуникационом средству, располагање основном језичком писменошћу и схватање повезаности између језика и културних идентитета. Она омогућава

ученику да се користи једноставним језичким средствима у циљу обављања елементарне писмене и усмене комуникације, остваривања интеракције и преношења информативних и других садржаја из полазног језика ка циљном и обрнуто, у приватном, јавном и образовном контексту.

Основни ниво

Ученик разуме главне информације у најједноставнијим писаним и усменим исказима. У усменом и писаном општењу користи најједноставнија језичка средства за исказивање информација о себи и својим непосредним потребама. Познаје основне граматичке и лексичке елементе. Разуме основне појаве и процесе циљне културе.

Средњи ниво

Ученик разуме препознатљиве и предвидиве информације у фреквентнијим и једноставнијим врстама писаних текстова и формама усменог општења, а које се односе на њему блиске ситуације и појаве.

Користи типске фразе, готове изразе, конструкције и просте реченице за формулисање конкретних исказа везаних за сопствену личност и свакодневне активности или послове. Познаје одређени број правилних граматичких елемената и структура и основну лексику из домена сопствене свакодневице и непосредног интересовања. Поседује свест о суштинским сличностима и разликама између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик разуме већи број речи и изрази у свакодневној усменој и писаној комуникацији, везаних за сопствену личност, окружење, интересовања, школски контекст. Поседује елементарни репертоар језичких средстава за савладавање типичних и уобичајених свакодневних комуникативних ситуација.

Ученик познаје већину једноставнијих и одређени број сложенијих граматичких правила и фреквентне лексике. Ученик прихвата постојање разлика између сопствене и циљне културе и прилагођава своје понашање основним општеприхваћеним друштвеним конвенцијама.

Специфичне предметне компетенције:

1) ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

Функционално-прагматичка компетенција представља комуникативну компетенцију у ужем смислу и обухвата умеће рецепције (разумевања говора и разумевања писаног текста), умеће продукције (писано и усмено изражавање), умеће интеракције и умеће језичког посредовања (медијације).

Основни ниво

Ученик разуме најфреквентније речи и изразе из свакодневног спорог и разговорног говора, као и најједноставније писане текстуалне форме. Уме да обави основне комуникативне активности (поздрављање, представљање, добродошлица, опраштање, захваљивање, пружање информација о себи, распитивање о суштинским информацијама које се тичу саговорника).

Средњи ниво

Ученик разуме уобичајене речи, изразе, фразе и кратке везане усмене исказе и записе који се тичу његових непосредних искуствених доживљаја и сфера интересовања. Сналази се у кратким и увежбаним комуникационим секвенцама и улогама, уз употребу научених и уобичајених фраза и формула (постављање питања и давање одговора).

Напредни ниво

Ученик разуме фреквентне и уобичајене писане и усмене исказе, као и кратке, једноставне текстове и усмене прилоге везане за познате теме, појаве и догађаје. Обавља основне језичке функције (давање и тражење, тј. размена информација о искуствено блиским датостима и појавама, једноставно исказивање идеја и мишљења), у писаном и усменом општењу, уз успостављање базичног, али ефикасног друштвеног контакта.

2) ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

Лингвистичка компетенција се односи на познавање и разумевање принципа функционисања и употребе језика и обухвата фонолошко-фонетска, правописна, лексичка, семантичка, граматичка (морфосинтаксичка) знања.

Основни ниво

Ученик познаје изговор фреквентних, понављаних и меморисаних гласова, као и неких најчешћих гласовних група. Повезује гласове и начин(е) њиховог записивања у увежбаним речима. Познаје ограничени број регуларних морфолошких облика и синтаксичких

структура у оквиру наученог контингента језичких средстава. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за савладавање основних комуникативних активности.

Средњи ниво

Ученик познаје исправан изговор већине гласова и гласовних група, уз ограничења акценатско-интонацијске природе. Ученик исправно записује гласове и гласовне комбинације и познаје одређен број основних правописних правила. Ученик познаје једноставне граматичке елементе и конструкције. Ученик познаје ограничени репертоар готових изрази и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

Напредни ниво

Ученик углавном правилно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим и неувежбаним комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила. Записује речи и изразе с релативном ортографском тачношћу и познаје фреквентна правописна правила. Познаје одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе именица, глагола, придева, прилога. Ученик познаје фреквентне лексичке елементе који се односе на искуствено блиске теме и ситуације.

3) ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Основни ниво

Ученик познаје основне појаве и процесе који одликују свакодневни живот циљне културе / циљних култура, познаје основне просторне и временске оквире развоја циљне културе / циљних култура, као и најзначајније личности и дела из историје и савременог доба. Ученик показује интересовање за одређене појаве и личности циљне културе.

Средњи ниво

Ученик поседује основна знања о разликама у свакодневном животу и разуме да су разлике последица сложености културе. Ученик познаје и разуме основне природне и друштвене специфичности циљне културе. Ученик поседује свест о основним сличностима и разликама између своје и циљне културе и препознаје/избегава најкритичније табуе и неспоразуме у комуникацији. Негује позитиван и отворен став према разликама које препознаје између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик поседује општа знања о свакодневном животу, друштву и култури страног/страних језика. Разуме утицај природних и друштвених појава на процесе у властитој и циљној култури; разуме положај земаља циљне културе у свету и њихову везу са властитом културом. Прихвата разлике које постоје између властите и циљне културе и уме да прилагоди понашање основним конвенцијама. Негује став отворености и радозналости према циљној култури / циљним културама и поседује основне вештине за критичко истраживање и разумевање појава циљне и властите културе.

Опште међупредметне компетенције:

1. компетенција за учење;
2. одговорно учешће у демократском друштву;
3. естетичка компетенција;
4. комуникација;
5. одговоран однос према околини;
6. одговоран однос према здрављу;
7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
8. рад са подацима и информацијама;
9. решавање проблема;
10. сарадња;
11. дигитална компетенција.

Образовни стандарди:

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.

ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење.

ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате / блиске теме.

ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим / блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.)

ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.)

ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе.

ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства.

ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника.

ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.

ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.

ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.

ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...)

ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).

ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.

ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава.

ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.

ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2–3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања.

ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монологских излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.

ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.

ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама.

ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2–3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћена визуелним елементима.

ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама.

ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике.

ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме.

ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину

ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства.

ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2–3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

ПСТ.2.1.16. Искуствује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама.

ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.

ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.

ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.

ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе.

ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.

ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.

ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације коју су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).

ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила.

ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања које је непримерено/неприкладно у контексту циљних култура.

ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.

ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински.

ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.

ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања.

ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.

ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама.

ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.

ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.)

ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика.

ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе.

ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција.

ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике.

ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.

ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама.

ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност.

ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање.

ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљења.

ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима.

ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.

ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл.

ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.

ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).

ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме.

ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.

ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.

МЕДИЈАЦИЈА

ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.

ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акцентаско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.

ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.

ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога.

ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.

ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/ неприкладног понашања у контексту циљних култура.

ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању.

ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик.

ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.

ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема.

ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо комуникативне функције. На основу комуникативних функција дефинисане су језичке активности помоћу којих се оне могу остварити, а које, од трећег разреда, укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући

цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;

- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике/активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добрима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у трећем разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрасни период. У првом и другом разреду учење страног језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од трећег разреда се постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основном техником читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у трећем разреду основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Нова упутства, нарочито она за која наставник процени да су сложенија и тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Потребно је што више користити предмете и бића из непосредног окружења, слике, картице, постере, као и аудио и видео записе. За најважније комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање једноставних упутстава на страном језику (нпр. питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему предложени језички садржаји служе као препорука и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом, као и потребама и интересовањима ученика.

Важно је да имамо на уму да је, упркос почетном ентузијазму с којим ученици улазе у процес учења страног језика у основној школи, њима то ипак још један у низу обавезних предмета. Стога се, на овом нивоу, не може очекивати да они сами, спонтано, развију интересовање и ентузијазам за учење страног језика. Неопходно је приликом планирања наставе имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстровертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од пет до 15 минута.

ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто) идеална су за увођење и увежбавање вокабулара. Када се ученицима покаже одређени појам – када га виде, важно је да неколико пута чују како се реч изговара и да је тек на крају изговоре. Хорско понављање корисно је за осећај сигурности ученика јер није јавно експониран, а страх од исмевања (који је на том узрасту неретко присутан) сведен је на минимум.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Примера ради, ако се усвајају речи које се односе на свет животиња, могуће је организовати стварни, симулирани или виртуелни обилазак зоолошког врта. Треба водити рачуна о томе да су ученици, током једног школског часа, у стању да усвоје до 10 нових речи.

Дијалогски модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставне упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници”, „У библиотеци” и сл. представљају стимулативно средство за извођење динамичких. језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и

јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају” његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе” те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стиливима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања читања на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног текста могу се применити и различите стратегије и технике усвајање и проширивање лексице коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава (нпр. картица са натписима и сликама, постера и сл.)

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр.: исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник); игре за развој писања (Погоди реч! – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов

задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати и појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.) доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрасном нивоу не обрађују експлицитно. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, исходима и стандардима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се допунска настава, поготову у светлу чињенице да се од трећег разреда ученици оспособљавају за читање и писање. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере допунског објашњавања, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује

формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

Ученици од 2. до 4. разреда оцењују се на три начина:

- 1) Писменим путем
- 2) Усменим путем 3) Праћењем активности на часу

1) Писмене провере одржавају се након сваке обрађене области, а најављују се најмање недељу дана пре датума одржавања. Проценги оцењивања су:

Распон

Оцена

0 - 35%	Insufficient (1)
35% - 45%	Sufficient (2)
45% - 65%	Good (3)
65% - 85%	Very good (4)
85% - 100%	Excellent (5)

2) Оцена усменим путем:

Оцена **одличан (5)** - ученик савлађује градиво из граматике и вокабулара, влада претходно пређеним градивом и примењује научено. Течно чита и говори на енглеском језику. Има развијене вештине слушања, читања, писања и говора на страном језику. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу. Показује иницијативу током наставе, помаже другим ученицима и пријатељски се понаша према осталим ученицима. Успешно ради у различитим облицима рада.

Оцена **врло добар (4)** - ученик је способан да функционално усвоји појмове, анализира, класификује, повезује, примењује и изводи закључке. Има развијене вештине слушања, писања, читања и говора на страном језику. Саставља краће исказе о себи, својој породици и непосредном окружењу. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. Сналази се у различитим облицима рада.

Оцена **добар (3)** - ученик разуме појмове и чињенице, успоставља везе, може самостално да објасни и наведе граматичке појмове и појмове из вокабулара. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима. Задатке обавља делимично уз помоћ наставника.

Оцена **довољан (2)** - ученик влада основним појмовима, уз помоћ наставника може да објасни њихове везе и значај, активан је на часу уз наставникову помоћ. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.

Оцена **недовољан (1)** - ученик нема основно познавање појмова, нити показује жељу да напредује. Домаће задатке не израђује на време и није активан на часу. Активност

ученика прати се и вреднује током целе шк. год. У активност улази и успешност при самосталном, раду у пару и раду у групи.

Ученици који остваруку наставни план и програм по ИОПу се оцењују у складу са својим индивидуалним плановима.

Начини прилагођавања програма за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом и ученике са изузетним способностима

Део овог програма ће обухватити и начине прилагођавања ако буде потребе за тим, односно ако се идентификују ученици за које је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика или других разлога, потребна додатна подршка. Ово се такође односи и на ученике са изузетним способностима, односно ученике са посебним способностима. У том случају урадиће се мере индивидуализације и индивидуални образовни планови у складу са потребама и важећим законским прописима и као анекси биће прикључени Школском програму. Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- индивидуализација наставе
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.